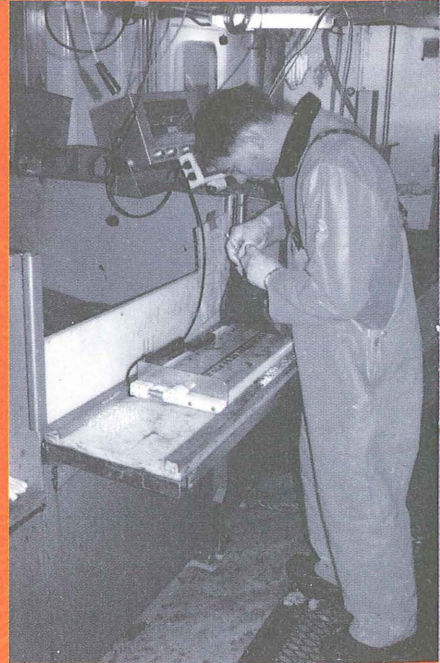
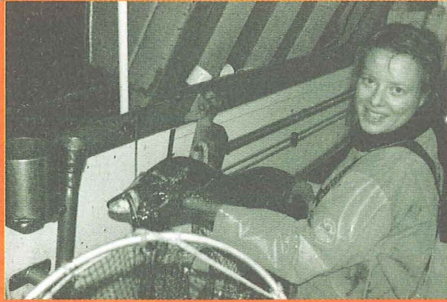

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, TROMSØ

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

I 2004 etablerte Havforskningsinstituttet en egen avdeling i Tromsø. Med dette ble den nasjonale, marine, forvaltningsrelaterte ressursforskningen samlet i ett institutt. Det skjedde ved at Fiskeriforsknings avdeling for marine ressurser ble overført til instituttet. Aktiviteten i Tromsø har sitt tyngdepunkt rundt denne gruppen, som arbeider med skalldyr, sjøpattedyr og fisk samt spørsmål knyttet til kystsonen. Samtidig har Havforskningsinstituttet fått en nærmere kobling til det marine forskningsmiljøet ved Universitetet i Tromsø.

FASILITETER

Havforskningsinstituttet, Tromsø er lokalisert i nye og tidsmessige lokaler i Forskningsparkens byggetrinn II ved universitetet. I tillegg leier avdelingen et laboratorium for sine økologiske undersøkelser på sjøpattedyr. Instituttet leier også ekstra arealer til lagring av avdelingens feltutstyr og til mellomlagring av redskap som benyttes av instituttets forskningsfartøyer. Avdelingen er også bruker av fasilitetene ved Kårvika Havbruksstasjon utenfor Tromsø. Her gjennomføres eksperimentelle undersøkelser knyttet til instituttets forskningsprogram om økosystemeffekter av den introduserte kongekrabben, i samarbeid med Norges fiskerihøgskole.

ORGANISERING

Havforskningsinstituttet ble i 2004 omorganisert i 19 forskningsgrupper og 6 forskningstekniske grupper. Forskningsgruppene "Skalldyr" og "Sjøpattedyr" ledes fra Tromsø og hovedvekten av arbeidet drives herfra. I tillegg arbeider det forskere i Tromsø som tilhører forskningsgruppene "Fiskebestander og økosystem – Barentshavet", "Økosystem i kystsonen", "Bunnhabitat" og "Observasjonsmetodikk".

FAGLIG AKTIVITET

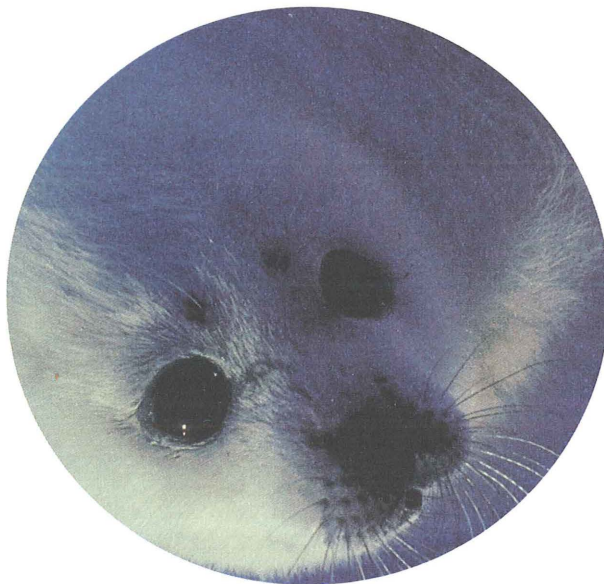
Havforskningsinstituttets langsiktige målsetting er å gi vitenskapelige råd om havets ressurser og miljø basert på et helhetlig økosystembasert perspektiv. Det krever kunnskap om de ulike bestander av for eksempel fisk og skalldyr, og at miljøet de er en del av må sees i sammenheng. Instituttets ressursrådgivning er av den grunn organisert rundt de tre definerte økosystemene Barentshavet, Norskehavet/Nordsjøen og kystområdene. De fagorienterte forskningsgruppene gir sine innspill til rådgivningsprogrammene. Ved Tromsø har forskningen spesielt fokus på:

Skalldyr

To av fiskeriforvaltningens tyngste rådgivningsoppgaver er lagt til skalldyrgruppen. Det gjelder undersøkelsene på kongekrabbe og reker i Barentshavet og Svalbard-sonen. Resultater fra bestandsundersøkelsene på reker og kongekrabbe danner grunnlag for råd til både Fiskeridepartementet, Fiskeridirektoratet og Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon. I tillegg gjøres det et omfattende arbeid for å studere økosystemeffekter av kongekrabbe. Dette prosjektet omfatter mange tema som i sin tur utgjør egne forskningsprosjekter. Deler av forskningen foregår i samarbeid med forskere fra andre deler av instituttet og med forskere fra Universitetet i Tromsø.

Skalldyrforskningen omfatter også utvikling av bestandsmodeller for skalldyr, bestandsundersøkelser av haneskjell og hummer samt overvåkning av bunndyrsfauna i Barentshavet og på kysten av Troms og Finnmark. I den senere tid har våre forskere også initiert overvåkning av spredningen av snøkrabbe i Barentshavet.

Ishavssel: fra ungeproduksjon til kvoter

Den tradisjonelle norske fangsten av ishavssel drives i dag på to felt i Nordøst-Atlanteren. I Vesterisen (Grønlandshavet ved Jan Mayen) fanges både grønlandssel og klappmyss, mens det i Østisen (sørøstlige del av Barentshavet) bare fanges grønlandssel. Fangstnivået har i de seinere år ligget under anbefalt likevektsnivå, noe som gjør at bestandene har økt. Det finnes store bestander av klappmyss og grønlandssel også i Nordvest-Atlanteren – disse beskattes av Canada og Grønland.

Ungeproduksjonen er vårt utgangspunkt for bestandsvurderingen av ishavssel. I mars samles både grønlandssel og klappmyss i konsentrasjoner i drivisen for å kaste unger,

det vil si føde. Ungeproduksjonen brukes i bestandsmodeller der fangst og biologiske data inngår for å beregne både totalbestand og likevektsfangster.

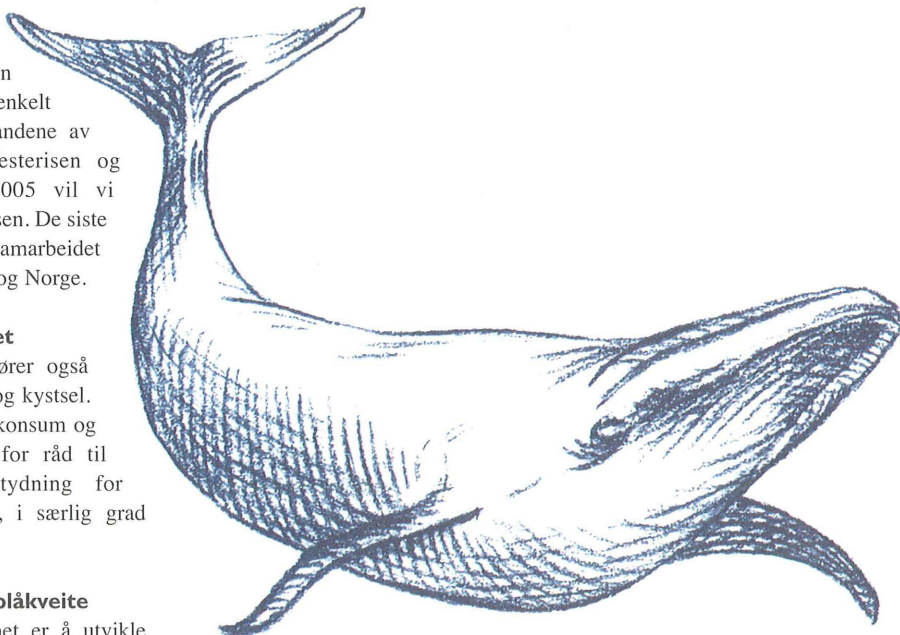
Datagrunnlaget for bestandsestimeringen oppdateres ca. hvert femte år for hver enkelt bestand. I mars 2002 og 2004 ble bestandene av grønlandssel estimert i henholdsvis Vesterisen og kanadiske farvann, og i mars/april 2005 vil vi gjennomføre telling av klappmyss i Vesterisen. De siste årene har de viktigste selfangstnasjonene samarbeidet om tellingene, det vil si Canada, Russland og Norge.

Betydning av hval og sel i økosystemet

Sjøpattedyrforskerne i Tromsø gjennomfører også økologiske studier av vågehval, ishavssel og kystsel. Disse studiene omfatter artenes fødevalg, konsum og økologiske rolle, og danner bakgrunn for råd til forvaltningen om sjøpattedyrenes betydning for økosystemene og deres øvrige ressurser, i særlig grad viktige fiskeresurser.

Norsk-russisk forskningsprogram på blåkkeite

Formålet med dette samarbeidsprogrammet er å utvikle nødvendig kunnskap for å forbedre bestandsberegningene av blåkkeite. Spørsmål om sonetilhørighet må også klargjøres. På norsk side legges det vekt på å belyse vandringsdynamikken ved hjelp av kartlegging, GIS-analyser, merkeforsøk med tradisjonelle merker og data-lagringsmerker samt genetiske analyser. I tillegg undersøker man vertikalutbredelsen og fangbarheten i bunntål ved hjelp av fiske med snik. I dette arbeidet bruker vi også video- og stillbildeanalyser av fiskens atferd foran trålen. For å kunne si noe om hvordan utbredelse, vandring, størrelse og modnings-

tilstand endres gjennom livet, forsker vi dessuten på hvordan man kan sikre korrekt aldersbestemmelse av otolittene, eller øresteinene, til fisken.

Denne forskningsvirksomheten engasjerer en rekke forskere ved instituttet og flere utenlandske samarbeidspartnere. Viktig kompetanse på norsk side inkluderer populasjonsøkologi, bestandsberegningsteknikk, statistikk, signalanalyse og genetik.

SATSINGSOMRÅDER

Det er Havforskningsinstituttets ambisjon å utvikle avdelingen i Tromsø til en fullverdig del av instituttet, slik at den sammen med avdelingene i Bergen, Arendal, Austevoll og Matre kan påta seg nasjonalt ansvar som forvaltningsrettet forskningsinstitutt for Fiskeridepartementet. Avdeling Tromsøs spesielle oppgave er å være bindeledd mot andre sentrale forskningsmiljøer i Tromsø, blant andre universitetet, Polarmiljøseneteret og Fiskeriforskning.

Ansatte

Avdelingen har i dag 25 ansatte. Av disse er:

- 16 forskere
- 5 teknikere
- 4 i administrasjonen

I tillegg har avdelingen knyttet til seg:

- 1 Forsker II-stilling
- 5 hovedfagstudenter

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET

INSTITUTE OF MARINE RESEARCH

Nordnesgaten 50

P.O. Box 1870 Nordnes

N-5817 Bergen — Norway

Tel.: +47 55 23 85 00

Faks/Fax: +47 55 23 85 31

www.imr.no

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, TROMSØ

Sykehusveien 23

P.O. Box 6404

N-9294 Tromsø — Norway

Tel.: +47 55 23 85 00

Faks/Fax: +47 77 60 97 01

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, FLØDEVIGEN

N-4817 His — Norway

Tel.: +47 37 05 90 00

Faks/Fax: +47 37 05 90 01

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, AUSTEVOLL

N-5392 Storebø — Norway

Tel.: +47 55 23 85 00

Faks/Fax: +47 56 18 22 22

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET, MATRE

N-5984 Matredal — Norway

Tel.: +47 55 23 85 00

Faks/Fax: +47 56 36 75 85

REDERIAVDELINGEN

RESEARCH VESSELS DEPARTMENT

Tel.: +47 55 23 68 49

Faks/Fax: +47 55 23 85 32

INFORMASJONEN

INFORMATION

Tel.: +47 55 23 85 21

Faks/Fax: +47 55 23 85 55

E-mail: informasjonen@imr.no

HAVFORSKNINGSINSTITUTTET